

בית המשפט העליון

בש"פ 3407/21

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 19.4.2021 במ"ת 9345-04-20, שניתנה על-ידי השופטת מ' גרינברג

תאריך ישיבה: י"ב בסיון התשפ"א (23.5.2021)

בשם העורר: עו"ד יפית וייסבוך, עו"ד גבריאלה גרפינקל

בשם המשיבה: עו"ד יובל קדר

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 19.4.2021 (מ"ת 9345-04-20, השופטת מ' גרינברג). בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר לעיון חוזר בהחלטה לעוצרו עד תום ההליכים נגדו.

רקע והליכים קודמים

2. כבר עתה יצוין כי עיקרי הדברים הנוגעים להליכים בעניינו של העורר הובאו בהחלטות מפורטות קודמות שניתנו בבית משפט זה (ראו: בש"פ 4698/20, השופט ד' מינץ; בש"פ 9110/20, השופט א' שטיין; בש"פ 2176/21, השופט ע' גרוסקופף). על כן, אדרש אליהם בקצרה בלבד.

3. בתמצית יצוין כי ביום 8.4.2020 הוגש כנגד העורר כתב אישום חמור המחזיק 22 אישומים. כתב האישום מייחס לעורר מסכת קשה ואכזרית, הנפרסת על פני שנים רבות בעשרות מקרים שונים, של ביצוע עבירות מין בשתיים מבנותיו החל בזמן שהיו קטינות והמשך גם לאחר הגעתן לבגרות. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

4. ביום 22.6.2020 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו, ודחה את הבקשה לשחררו לחלופת מעצר או להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני. בין היתר, ציין בית המשפט המחוזי כי מתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של העורר עולה תמונה שלילית ביותר המלמדת על מסוכנותו, על קיומו של חשש לשיבוש הליכים על-ידו, וכן על ההשלכות שעלולות להיות להחלטה אחרת על מצבן הנפשי של המתלוננות. העורר הגיש ערר על ההחלטה לבית משפט זה, שנסב הן על שאלת הראיות לכאורה והן על דחיית הבקשה לשחררו לחלופת מעצר או להעברה למעצר בפיקוח אלקטרוני. ערר זה נדחה, על שני חלקיו, ביום 6.8.2021 (בש"פ 4698/20 שנזכר לעיל).

5. ביום 5.1.2021, ומאחר שמשפטו של העורר טרם הסתיים, הורה בית משפט זה בפעם הראשונה על הארכת מעצרו מעבר לתשעה חודשים (בש"פ 9110/20 הנזכר לעיל). במסגרת זו קבע השופט שטיין מתווה לפיו ככל שלא תושלם שמיעת המתלוננות בהתאם ללוח הזמנים שפורט (בטווח זמן של כחודשיים), מסיבות שמקורן אינו בעורר עצמו או בכוח עליון, יהיה מקום לקיים דיון חוזר בהחלטה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו, על מנת לבחון את היתכנות העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני.

6. בסמוך לאחר מכן, ביום 13.1.2021, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר שנדחתה על-ידי בית המשפט המחוזי ביום 28.1.2021. בהחלטתו הביע בית המשפט המחוזי תקווה כי שמיעת העדויות תתקדם בהתאם ללוח הזמנים שצוין בהחלטתו של השופט שטיין. ערר שהגיש העורר לבית משפט זה נמחק לאחר שהעורר חזר בו, תוך שמירת זכותו להגיש בקשה נוספת לעיון חוזר כאשר יבשילו התנאים לכך (בש"פ 746/21, השופט מ' מוזס).

7. בהמשך לאמור, ביום 1.3.2021, לאחר שטרם הושלמה שמיעת עדויותיהן של המתלוננות, הגיש העורר בקשה נוספת לעיון חוזר בהחלטה לעוצרו עד לתום ההליכים נגדו, היא הבקשה העומדת במוקד ההליך דנן. בבקשה נטען כי נוכח קצב ההתקדמות האיטי של שמיעת העדויות בתיק העיקרי בעניינו של העורר, בין היתר על רקע ביטול

של דיוני הוכחות, יש מקום לשקול מחדש את ההחלטה בעניינו, בהתאם למתווה שעליו הורה השופט שטיין. כן נטען שיש מקום להורות על הגשת תסקיר נוסף מטעם שירות המבחן לבחינתם של מפקחים חדשים שהוצעו על-ידי העורר. מנגד, המדינה התנגדה לבקשה בצינה כי התיק העיקרי מתנהל "כצפוי", למעט מספר מועדים שנדחו בשל נסיבות הקשורות במגפת הקורונה. עוד היא ציינה שבהחלטת בית משפט זה בבש"פ 9110/20 הובהר כי אין במתווה המוצע כדי לטעת ציפיות כלשהן אצל העורר.

8. ביום 14.3.2021 נערך דיון בבקשה בבית המשפט המחוזי. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר עדכני מטעם שירות המבחן. בעשותו כן ציין בית המשפט המחוזי כי לאחר בחינת מכלול השיקולים מצא שיש מקום לצעוד במתווה שנקבע בבש"פ 9110/20 ולבחון היתכנות לחלופת מעצר בפיקוח אלקטרוני. לצד זאת, הובהר כי יש לנקוט במקרה זה משנה זהירות, בשים לב לכך שהחשש לשיבוש ולהשפעה על עדים נותר מובהק, וכן לרמת המסוכנות הנובעת מטיב המעשים המיוחסים לעורר. בית המשפט המחוזי הוסיף כי אל לעורר לפתח ציפיות אף נוכח החלטתו זו.

9. ביום 29.3.2021 הגיש שירות המבחן תסקיר עדכני בעניינו של העורר. בתסקיר העדכני ציין שירות המבחן כי התרשם שהעורר הוא בעל כושר השפעה ושליטה על סביבתו, וכי הדבר תורם לטשטוש קשייו בפני סביבתו ולהגברת התלות בו. כן, צוין כי העורר מביע עמדה מבוצרת ומשליך את מצבו על בנותיו המתלוננות, ללא יכולת לבחון את התנהלותו ותפקודו כהורה. על כן, שירות המבחן העריך כי לא חלה הפחתה בסיכון להתנהגות חסרת גבולות ופוגענית מצד העורר כלפי המתלוננות, וכי קיים סיכון לשיבוש הליכי משפט על-ידי יצירת קשר ישיר או עקיף עמן. שירות המבחן הוסיף, בהתייחס למצבן של המתלוננות, כי קיים חשש שהעברתו של העורר ממעצר מאחורי סורג ובריח תגרום לנסיגה במצבן הרגשי ובהליכים הטיפוליים שבהם החלו. בתסקיר העדכני בחן שירות המבחן אף את המקום המוצע למעצר בפיקוח אלקטרוני, בביתו של אחד ממכריו של בנו של העורר, תחת מפקחים שונים מקרב בני משפחה וחברים. בהקשר זה ציין שירות המבחן כי התרשם שבני משפחתו של העורר יתקשו להציב לו גבולות. עוד צוין כי לא הובהרה מידת הפניות של המפקחים המוצעים לקיים פיקוח לאורך זמן. שירות המבחן הוסיף כי המפקחים מקרב חברי המשפחה נעדרים היכרות מוקדמת עם העורר ודפוסיו, ויתקשו אף הם לזהות מצבי סיכון ולפעול להפחתתם. במכלול הדברים, המלצתו של שירות המבחן הייתה שאין מקום להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, ואף לא על העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני.

10. להשלמת התמונה, יצוין כי ביום 6.4.2021 הורה בית משפט זה בפעם השנייה על הארכת מעצרו של העורר מעבר לתשעה חודשים (בש"פ 2176/21 שנזכר לעיל). בהחלטתו ציין השופט גרוסקופף כי בשים לב לאישומים החמורים נגד העורר ולאמור בתסקירים של שירות המבחן, ולפחות כל עוד לא הושלמה שמיעת עדויותיהן של המתלוננות, קיים חשש משמעותי לשיבוש הליכי משפט. הוא הוסיף כי התיק העיקרי בעניינו של העורר אומנם מתנהל בקצב איטי מהרצוי, אך ציין שהסיבה לכך היא בעיקרה מגפת הקורונה, דהיינו כוח עליון שאיננו בשליטת בית המשפט או הצדדים. על כן, נקבע כי אין מקום – נכון למועד מתן ההחלטה – לקבוע מתווה שונה ומואץ יותר מזה שנקבע בבש"פ 9110/20. לבסוף, צוין כי על בית המשפט המחוזי להשלים בהקדם האפשרי את הליך העיון החוזר, במסגרתו יאזן לפי מיטב שיקול דעתו בין האינטרסים המעורבים.

11. ביום 19.4.2021 ניתנה החלטתו של בית המשפט המחוזי שדחתה את הבקשה לעיון חוזר. בית המשפט המחוזי ציין כי מדובר בתיק מורכב ביותר, הכולל אישומים קשים שנסבים על עבירות מין חמורות ומלמדים על רמת מסוכנות גבוהה מהעורר. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי כפי שנלמד מהתסקיר העדכני, מסוכנות זו לא פחתה אף בחלוף כשנה ממעצרו של העורר, וכך אף לא חל פחות כלשהו בעוצמת הראיות לכאורה נגד העורר. בית המשפט המחוזי הוסיף כי קווי האישיות העולים מהתסקיר, כמו גם השפעתו השלילית של העורר על משפחתו והיחס המזלזל שלו כלפי המתלוננות, אינם מאפשרים לתת בו אמון ומעוררים ספק רב האם בני משפחתו של העורר אכן יכולים לשמש מערך פיקוחי סמכותי ומציב גבולות. זאת ועוד, בית המשפט המחוזי הוסיף כי למסוכנות הנשקפת מן העורר נלווה אף חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט ולהשפעה על המתלוננות. על כן, בסיכומו של דבר, קבע בית המשפט המחוזי כי אין די בחלוף הזמן ובהתקדמות האיטית יחסית של ההליך כדי לשמש טעם טוב לסטייה מהמלצתו של שירות המבחן.

העורר

12. העורר שבפני מכוון כלפי החלטתו האמורה של בית המשפט המחוזי, ונטען בו כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שנמנע מלהורות על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני. בעיקרו של דבר, העורר שב ומדגיש כי הוא מצוי במעצר זה כ-15 חודשים וכי טרם הסתיים הליך שמיעת עדויותיהן של המתלוננות בתיק, שעה שהתקיימו עד כה דיוני הוכחות ספורים בלבד במסגרת ההליך העיקרי. הוא מוסיף כי בהתחשב במועדי הדיונים הבאים שנקבעו, שמיעת העדויות אף לא תסתיים עד לתום הארכת המעצר הנוכחית. בנוסף, העורר מציין שיש להתחשב בגילו, בעברו הפלילי הנקי ובמצבו

הבריאותי. לבסוף, העורר מלין על תסקיר שירות המבחן העדכני בציינו כי התרשמותו ממנו ומהמפקחים שהוצעו על-ידו הייתה מוטעית. בהקשר זה נטען גם כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שנמנע מלבחון את המפקחים האמורים בעצמו. עוד נטען כי מקום החלופה המוצע מרוחק ממקום מגוריהן של המתלוננות.

13. מנגד, בדיון שהתקיים בפני ביום 23.5.2021 עמד בא-כוח המדינה על החומרה היתרה של האישומים המיוחסים לעורר והמסוכנות העולה מהם, כמו גם על החשש הממשי לשיבוש הליכי משפט ולהשפעה על המתלוננות. הוא הדגיש כי חששות אלו עולים אף מן ההחלטה בהארכת מעצרו השנייה של העורר וכי יש להוסיף ולתת להם משקל חרף העובדה ששמיעת המתלוננות לא התקדמה בהתאם למצופה. על כן, ובהתחשב בעמדתו העדכנית השלילית של שירות המבחן, נטען כי אין מקום להתערבות בהחלטתו של בית המשפט המחוזי.

דיון והכרעה

14. לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים אני סבורה כי דין הערר להידחות.

15. נקודת המוצא לעניינינו, כפי ששבה ועלתה בהחלטות קודמות בענייניו של העורר, היא מורכבותו הרבה של התיק דנן, הנסב על כתב אישום בעל חומרה מפליגה ואשר מלמד לכאורה על מסוכנות גבוהה הנשקפת מן העורר. לדברים אלו יש להוסיף את החשש הממשי, החוזר ועולה גם מתסקירי שירות המבחן בענייניו של העורר, שמא שחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריח ישפיע על עדויותיהן של המתלוננות, ששמיעתן טרם הושלמה, כמו גם על מצבן הנפשי והתקדמות ההליך הטיפולי שבו החלו. הדברים עלו כאמור אף בהחלטתו האחרונה של בית משפט זה בבש"פ 2176/21, שניתנה אך לפני פחות מחודשיים.

16. אכן, בנסיבות העניין יש לתת משקל למשך הזמן הארוך שבו מצוי העורר מאחורי סורג ובריח, נתון שיש בו להשליך על נקודת האיזון לגבי המשך המעצר. זאת, לאחר שלמרבית הצער שמיעת עדותן של המתלוננות טרם הסתיימה כמצופה, ועל-פי לוח הזמנים המתוכנן אף אינה צפויה להסתיים בקרוב. היבט זה קיבל כאמור ביטוי במתווה שנקבע בבש"פ 9110/20, שם הובהר כי הדבר יהווה נסיבה חדשה לצורך עיון חוזר בשאלת המעצר ובתנאיו. לצד זאת, יש להדגיש כי המתווה נגע אך לצורך לשוב ולדון בהיתכנות למעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני, וממילא הובהר בו כי אין בכך לטעת ציפיות כלשהן לגבי תוצאתו של הליך העיון החוזר.

17. הלכה למעשה, מצאתי כי בית המשפט המחוזי פעל בהתאם למתווה האמור, בכך שהורה על הגשת תסקיר עדכני אשר יבחן את האפשרות להעביר את העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני. יחד עם זאת, לנוכח האמור בתסקיר ובהתחשב במכלול נתוני התיק, מצא בית המשפט המחוזי כי בסופו של דבר לא ניתן בשלב זה לעשות כן. איני סבורה כי נפל בהחלטה זו כל פגם המצדיק התערבות בה. כפי שעולה מההחלטה ומהתסקיר העדכני בענייניו של העורר, גם בעת הנוכחית לא חל פיחות ברמת המסוכנות הנשקפת מן העורר, וכך גם בחשש המשמעותי לשיבוש הליכי משפט, בשלב שבו טרם הסתיימה העדתן של המתלוננות. הדברים אמורים בשים לב להתרשמותו של שירות המבחן בכל הנוגע להתנהלותו של העורר ויחסו למתלוננות וכן לקשיים העולים ביחס למפקחים שהוצעו על-ידו ויכולתם לבצע את תפקידם. היותו של העורר אזרח נורמטיבי בכל אורחות חייו עובר להליך הנוכחי אין בה כדי לשנות מן המסקנה האמורה בעת הזו, בשים לב למאפייני העבירות המיוחסות לו.

18. בטרם סיום, ובהתחשב במשך המעצר, ניתן לצפות כי הצדדים יעשו מאמץ לפעול, ככל שהדבר תלוי בהם, להשלמת עדותן של המתלוננות בהקדם האפשרי (בהקשר זה, וכפי שכבר צוין בבש"פ 2176/21, ככל שיומנו של בית המשפט המחוזי יאפשר את זירוז ההליך באמצעות קביעת מועדים נוספים – כן ייטב).

19. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ו בסיון התשפ"א (26.5.2021).

ש ו פ ט ת